

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Sžf/40/2014
Identifikačné číslo spisu:	7012200394
Dátum vydania rozhodnutia:	26.05.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Baricová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7012200394.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne obchodnej spoločnosti BARAVIN, s. r. o., so sídlom vo Veľkej Bare 5, IČO: 36200417, zastúpenej JUDr. Pavlom Gombosom, advokátom so sídlom Moldavská cesta 21/A, Košice, proti žalovanému Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky, so sídlom v Banskej Bystrici, Lazovná 63, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 23. januára 2012 č. 1040505/142/2012/5081-R, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 26. marca 2014, č. k. 7S/48/2012-25, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 26. marca 2014, č. k. 7S/48/2012-25 p o t v r d z u j e .

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“) podľa § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) nepriznal žalobkyňu oslobodenie od súdnych poplatkov. Dôvodom tohto rozhodnutia bola skutočnosť, že žalobkyňa v predmetnom podaní síce uviedla tvrdenia o jej pomeroch, avšak nepredložila žiadne listiny na preukázanie tvrdených skutočností, a to ani na výzvu krajského súdu z 08. apríla 2013, doručení 17. apríla 2013, aby v lehote 15 dní doložila súdu riadne a kompletne vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktoré pripojil k výzve. Krajský súd poukázal na skutočnosť, že aj napriek výzve žalobkyňa nielen nepredložila súdu žiadne doklady, ktoré by preukazovali tvrdené majetkové pomery, teda, že by jej pomery odôvodňovali priznanie oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 OSP.

Proti tomuto uzneseniu podala žalobkyňa 30. apríla 2014 odvolanie osobne do podateľne krajského súdu, tvrdiac, existenciu dôvodov pre oslobodenie od súdnych poplatkov v prejednávanej veci, ktoré krajský súd neuznal, hoci svoju žiadosť riadne odôvodnila.

V dôvodoch svojho odvolania ani nálezite nereagujúc na odôvodnenie napadnutého uznesenia zopakovala, že jednoznačne zotrváva na tvrdení, že rozhodnutie Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky ako aj rozhodnutie správcu dane ako prvostupňového orgánu, sú nezákonné. Znovu poukázala na to, že patrí do skupiny spoločností personálne spojených s p. K., z ktorého dôvodu sú tieto spoločnosti účastníkmi niekoľko desiatok (až stovák) súdnych sporov, keď podanými žalobami napadli

nezákonnosť postupu ako aj rozhodnutí daňových úradov, pričom ani jedna z vyššie uvedených súdnych vecí podľa informácií, ktorými disponuje žalobkyňa, nebola právoplatne ukončená v neprospech týchto subjektov. Takto podľa žalobkyne nejde o zjavne neúspešné uplatnenie práva.

Poukázala tiež na to, že s ohľadom na neprimerané zaťaženie spoločností spojených s p. K. zo strany daňových úradov, pokračovanie v daňových kontrolách zo strany správcu dane, nerešpektujúcich rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach, nezákonného zadržiavania finančných prostriedkov patriacich spoločnostiam spojených s p. K. zo strany daňových úradov, blokovaním majetku a v neposlednom rade aj z dôvodu negatívnej medializácie veci zo strany štátnych orgánov (nerešpektujúcich prezumpciu neviny), spoločnosti spojené s p. K. (teda aj žalobkyňa) nemôžu vykonávať žiadnu podnikateľskú činnosť. Z týchto dôvodov sa spoločnosti dostali do finančnej tiesne a žalobkyňa nedisponuje žiadnou finančnou hotovosťou, s ktorou by mohla voľne disponovať. Taktiež žalobkyňa nemá žiaden hnutelný či nehnuteľný majetok relevantnej hodnoty, ktorý by bolo možné speňažiť a s ktorým môže disponovať.

Žalobkyňa nesúhlasila s odôvodnením krajského súdu, že tieto okolnosti sú pre posúdenie žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov irelevantné, nakoľko práve tieto okolnosti vytvárajú situáciu, ktorá znemožňuje žalobkyňi (cez pomery žalobcu obmedzujúce vykonávať podnikateľskú činnosť a nakladať s majetkom a finančnými prostriedkami) súdny poplatok uhradiť, t. j. pomery žalobkyne oslobodenie od súdneho poplatku odôvodňujú. Súdom vyrubená povinnosť uhradiť súdny poplatok žalobkyňi prakticky znemožňuje domáhať sa ochrany svojich práv súdnou cestou (žalobkyňa nemá finančné prostriedky na ich úhradu), ktoré predstavuje jej právo zaručené Ústavou Slovenskej republiky. Súhlasila síce, že výška súdneho poplatku nepredstavuje príliš vysokú čiastku, ale pre žalobkyňu je aj táto suma v súčasnosti vysoká, spoločnosti personálne spojené s p. K. sú účastníkmi množstiev súdnych sporov, a tak celková výška súdnych poplatkov, ktorými sú tieto spoločnosti zaťažené predstavujú sumy až niekoľko desiatok tisíc eur. Domáhať sa súdnou cestou zrušenia rozhodnutia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky pritom predstavuje jedinú zákonnú cestu, ktorou si žalobkyňa môže uplatniť právo na svoju ochranu v danej veci.

Nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov z dôvodu, že žalobkyňa je podnikateľom, a že by tým došlo k preneseniu podnikateľského rizika z podnikateľa na štát (čo je hlavným argumentom, pre ktorý súd žalobkyňi oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal), nemá podľa žalobkyne oporu ani v súčasnej právnej praxi (aj praxi Krajského súdu v Košiciach) a nie je v súlade s judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Poukázala pritom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obo/127/2008, 5Obo/128/2008 a 5Obo/129/2008 z 30. júla 2009.

Žalobkyňa taktiež poukázala na uznesenie Krajského súdu v Košiciach, č. k. 4Cob/39/2012-135, ktorým priznal žalobcovi - podnikateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov, z obdobných dôvodov ako uviedla žalobkyňa.

Žalobkyňa taktiež nesúhlasila s tvrdením krajského súdu, že nepreukázala ňou tvrdené skutočnosti. Krajský súd má vedomosť o desiatkach a stovkách podaných žalôb spoločnosťami personálne spojenými s p. K. práve na Krajský súd v Košiciach. Krajský súd má taktiež vedomosť o množstve úspešných súdnych rozhodnutí (v prospech spoločností spojených s p. K.). Okrem toho tvrdila, že ju súd nevyzval na doplnenie žiadnych dôkazov, nevykonala žiadne dokazovanie a bez ďalšieho vec rozhodol v neprospech žalobkyne, čo žalobkyňa považuje za postup, ktorý je v rozpore so zákonom.

Taktiež poukazovala na ustanovenie § 250a OSP, t. j. na povinné zastúpenie advokátom. Žiadala rozhodnutie krajského súdu zmeniť a priznať jej oslobodenie od súdnych poplatkov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobkyne (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 veta prvá OSP a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne nie je možné priznať úspech.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) z predloženého spisového materiálu krajského súdu zistil, že žalobkyňa sa žalobou podanou na krajskom súde dňa 16. apríla 2012 domáha preskúmania rozhodnutia žalovaného z 23. januára 2012 č. 1040505/142/2012/5081-R, ktorým žalovaný potvrdil exekučnú daňovú výzvu vydanú Daňovým úradom Kráľovský Chlmec č. 738/320/279-24945/11/rem zo 07. októbra 2011.

Keďže žalobkyňa nezaplatila súdny poplatok za žalobu súčasne s jej podaním, krajský súd ju výzvou, č. k. 7S/48/2012-18 zo 17. januára 2013 vyzval, aby v lehote 10 dní zaplatila súdny poplatok za žalobu v sume 66 eur podľa položky č. 10 písm. a/ sadzobníka súdnych poplatkov ZSP. Na výzvu doručenú 13. februára 2013 žalobkyňa reagovala tak, že návrhom podaným osobne dňa 01. marca 2013 na krajský súd požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Vzhľadom k tomu, že žalobkyňa k uvedenému podaniu nepripojila žiadne dôkazy na preukázanie splnenia požiadaviek § 138 OSP, t. j. najmä preukazujúce nepriaznivé pomery žalobkyne, krajský súd ju výzvou z 08. apríla 2013 (č. l. 23) vyzval, aby podanie doplnila a v lehote 10 dní doručila súdu riadne vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov - právnická osoba s tým, že toto tlačivo krajský súd žalobkyni zaslal. Výzva bola žalobkyni doručená 17. apríla 2013.

Žalobkyňa na túto výzvu žiadnym spôsobom nereagovala, svoje tvrdenia nijako nepreukázala ani s podaným odvolaním, resp. do času, kedy o jej odvolaní najvyšší súd rozhodoval. Po márnom uplynutí lehoty ustanovenej vo výzve krajský súd vydal uznesenie, ktoré je predmetom preskúmania v tomto odvolacom konaní.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 138 ods. 1 OSP na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Zákonodarca v citovanom ustanovení Občianskeho súdneho poriadku pripúšťa možnosť čiastočného, prípadne úplného oslobodenia od súdnych poplatkov. Predpokladom priznania oslobodenia od súdnych poplatkov je v prvom rade samotná žiadosť účastníka konania, preukázanie dôvodov, spočívajúcich v majetkových, sociálnych, finančných a pod. pomeroch účastníka, odôvodňujúcich oslobodenie od súdnych poplatkov a súčasne preukázanie, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Povinnosťou súdu je skúmať splnenie podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov v každom prípade individuálne, a to aj vzhľadom na individuálnosť každého konania.

Účelom ustanovenia § 138 OSP je, aby účastníkovi nebolo len pre jeho majetkové a sociálne pomery znemožnené uplatňovať alebo brániť svoje právo. Pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov musia byť súčasne splnené dve podmienky. Prvou je nepriaznivá finančná, resp. majetková situácia a druhou skutočnosť, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva (teda quasi pravdepodobnosť úspechu v ďalšom konaní na strane žiadateľa). V prípade fyzických osôb sa prihliada aj na osobné a rodinné pomery. Vychádzajúc, ako z jazykového výkladu uvedeného zákonného ustanovenia, tak i zo zásady rovnosti účastníkov občianskeho súdneho konania, deklarovanou taktiež Európskym súdom pre ľudské práva, zákon nerozlišuje medzi subjektami podnikateľskými a nepodnikateľskými. Oprávnenosť žiadosti preto súd hodnotí z hľadiska splnenia uvedených podmienok, pričom vychádza zo skutočností, preukázaných žiadateľom.

O oslobodení od súdnych poplatkov v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia súd rozhoduje na návrh účastníka konania, ku ktorému je tento povinný pripojiť listinné dôkazy, deklarujúce jeho

majetkové pomery.

V prejednávanej veci žalobkyňa 01. marca 2013 požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov pre nepriaznivú finančnú a majetkovú situáciu. K návrhu nepripojila žiadne doklady preukazujúce jeho tvrdenia.

Najvyšší súd po oboznámení sa so spisovým materiálom vyhodnotil postup krajského súdu ako bezchybný a úplne v súlade s § 138 ods. 1, 2 OSP, ako aj právami na súdnu a inú právnu ochranu garantovanými Ústavou Slovenskej republiky.

Krajský súd v prejednávanej veci vykonal zisťovanie majetkových pomerov žalobcu, ktoré je potrebné nielen tvrdiť, ale ich aj preukázať, tým, že žalobkyňu vyzval na predloženie dôkazov a zaslal jej príslušné tlačivo (§ 138 ods. 2 písm. a/ OSP).

Podľa § 121 OSP netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty, ktoré boli uverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie.

Podľa § 120 ods. 2 OSP vo veciach, v ktorých konanie možno začať aj bez návrhu, ako aj v konaniach o povolenie uzavrieť manželstvo, o určenie a zapretie rodičovstva, o osvojiteľnosti, o osvojenie, vo veciach obchodného registra a v konaniach o niektorých otázkach obchodných spoločností a družstiev (§ 200e) súd je povinný vykonať ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu, hoci ich účastníci nenavrhl.

Majetkové pomery žalobkyne nemožno považovať za skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jej činnosti a konanie o oslobodenie od súdneho poplatku nie je konaním, v ktorom by zákon ukladal súdu vyhľadávaciu povinnosť vo vzťahu k dôkazom potrebným na zistenie skutkového stavu. Je preto výlučne na žalobkyňu, aby svoje tvrdenie o nepriaznivých pomeroch sama preukázala, na čo slúži, okrem iných aj tlačivo, ktoré jej krajský súd doručil a ktoré je tiež dostupné na internete.

Keďže žalobkyňa nepredložila doklady preukazujúce jej tvrdenie o nepriaznivej situácii, krajský súd, logicky, nemohol vykonať akékoľvek dokazovanie v tomto smere. Preto bolo správne jeho rozhodnutie nepriznať žalobkyňu oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu, že nepreukázala svoje tvrdenia o nepriaznivosti finančných a majetkových pomerov.

Následne nemožno prihliadať na počet súdnych konaní, ktorých je žalobkyňa účastníkom, respektíve na úspešnosť iných spoločností nachádzajúcich sa v obdobnej situácii ako žalobkyňa v súdnych konaniach proti Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky. Bez riadneho preukázania finančných a majetkových pomerov táto skutočnosť osebe nemôže odôvodniť iné než zamietavé rozhodnutie o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Pokiaľ žalobkyňa v odvolaní poukazuje na to, že je podnikateľským subjektom, z rozhodnutia krajského súdu nevyplýva, že by prihliadal na túto skutočnosť, ako na dôvod nepriznania oslobodenia od súdnych poplatkov, a už vôbec túto skutočnosť samu osebe nehodnotil ako dôvod pre nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Preto najvyšší súd považuje argumenty odvolania žalobcu formulované v tomto smere za absolútne irelevantné.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 219 ods. 1 OSP potvrdil, pretože krajský súd vo veci rozhodol po vecnej i právnej stránke správne a jeho postup pri rozhodovaní o návrhu žalobkyne na oslobodenie od súdneho poplatku maximálne rešpektoval a chránil práva žalobcu na spravodlivý súdny proces.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9

veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.